

పంకిశోత్తములారా !

418

MAURAG

ఏతద్గ్రంథమును నీకవిని గుఱించి సూక్ష్మముగాఁ జూపఁ
సింఁచఁదలంచితి, నాదరాయ త్తచిత్తులై యామోదింతురుగాత.

“భగవత్సృష్టిసంబంధమైన చేతనంబులలో మనుష్య
జన్మం బుత్కృష్టంబు; యందును వ్యక్తిగలిగి సంచరించుట
కడు శోచనీయంబు; మఱియు లోకంబున జన్మించినదాది సకల
విద్యాపరిపూర్ణుడై జ్ఞాన శక్తివంతుడై భక్తియు క్రిత్యమునఁబర
మేశ్వరభ్యాసశీలుడై వెలయుట పూర్వసంచితఫలంబుగదా?
గాన నట్లేనీకవియు క్వచిద్వయోప్రాయంబుననె ననన్యకభా
షారంగతుడై దనసామర్థ్యమునకుఁ దగినట్లు “శ్రీగోపాలనామ
శ్రమాల” యనునీచిఱుగొత్తమునెంచు రచియించి కృతకృ
త్యుడయ్యె; నిందలి పద్యంబులును ముద్దులుఁగులుకు లేటఁ
తెల్లమగు నచ్చ నెలుఁగు పలుకులచే ద్రాక్షపాకకలితంబుగా
వీనుల కింపే విలసిల్లుచుండె నైనను నిది ప్రాథమిక కవిత్వరచ
నయు చిన్నతనమునఁ జెప్పినదగుట నక్కడక్కడఁ బునరుక్తి
పదసంధి యర్థసందర్భము ప్రాస విశ్రమాదిదోషములుఁగలవు
గాని యన్నియు సాధ్యమైనంతవరకు పరిశీలింపఁబడియె.

||

“శ్లో! ప్రమాదో ధీమతాహపి” యనురీతి నెట్టివారికిని
లోపములుండుట సహజంబగు నదియునుంగాక మ!

ప్రాజ్ఞులార ! నిరసించంబోకుడీ రాఘవే, శ్వరుచాఃత్రము
 నెందఱెన్నిగతుల వణించిన గ్రాలదే?
 యనునట్లుదేవతా నుతిపూర్వకమైన గ్రంథముగాన నట్లే
 యాచంద్రార్క స్థాయిగా వర్ణిల్లునుగాత ! కీర్తి శేషుడగు
 నీకవిరత్నమునకు యాభగవంతుడు చల్లనిచూడ్కిచేత నుస్థి
 రత్నముగలుగజేయుగాత. మరియు నీకవికి బంధువు
 లును యీమనిగ్రామనివాసులగు కన్నెగంటి పెంకటనారా
 యణగారి ద్రవ్యసహాయమునను యీగ్రామ మునసబుగారగు
 అంచె శివయ్యగారి ప్రోత్సాహమువల్లను యీగ్రంథ ముద్ర
 ణము నిర్వహింపఁబడియె. వీరి కిట్టులనే భాషాభిమానమును
 గలుగఁజేయుటకై భగవంతుడు దోడ్పడుగాక.

ఇట్లు,

కవి చింతపల్లి రామకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి.

యీమని, తెనాలి తాలూకా

బ్రహ్మశ్రీ చింతపల్లి రామకృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు
యీ గ్రంథమును ముద్రించుట కనుకూలముగా వ్రాసి మాకొ
సంగి సహాయమునర్పించుదులకు వారికెంతయు కృతజ్ఞులము.

ఇట్లు విధేయుడు,

వరద్గ్రంథప్రకాశకులు,

కన్నగంటి వెంకటనారాయణచౌదరి.

శ్రీ గురుభ్యానమః.

శ్రీ గో పా ల న క్ష త్ర మా ల.

ఇష్ట దేవతా ప్రార్థనాదికము

—* శ్రీ సరస్వతీ స్తోత్రము *—

సీ॥ వదనారవింద సంవాసియశా భ్రమరంబు

కరణి మోమునఁ దిలకంబుదనరఁ

గరికరోపమమైన • కచభరంబులనఁ

దగు సౌరునను, కటీ • తటినటించ

సకలసంగీత శాస్త్రనికేతనంబైన

వల్లకి కరపల్ల • వమునఁదనర

రమణీయరత్న విభ్రాజిత మేఖలా

వలయంబు లలిత రవంబులెసఁగ

తే॥ గీ॥ సర్వభూషణనినదముల్ • సందడింపఁ

దను లతాకాంతి దిశలెల్ల • దళమునొనఁగఁ

జెలఁగి చిటున వైలయ మీటు ధ నలువరాణి
చెలఁగి భక్తుల నెట్లు రక్షించుగాక!

—* శ్రీరామ స్తవము *—

చ॥ రమణి! సువర్ణశైలమతిఃపరమ్యముగా గురువర్ణ మొప్పెడిన్
నమల నఖాంకురాశ్రయతఃనానని; నర్మముగాఁగఁబల్కుదాఁ
గమలదళాక్షి! నీత! తన ధ కంచుకమున్ సవరింప సిగ్గునన్
బ్రమదముఁజెందునట్టిరఘురాముఁడొసంగుతమాక భీష్మముల్!
కం॥ మురహర! నరసఖ! కరినుత!

కరుణాకర! భక్తవరద! కౌస్తుభవతా!

గిరిభిన్నుఖ సంరతా!

ఖరకరసామామ్! నక్రగర్వవిపతా!!

—* శ్రీ శివ స్తవము *—

చ॥ జలజనిభాక్షిరో? రజిత ధ శైలశిఖోపరిభాగమందునన్
జలదమొకో?లసన్మదగఁజంబాకొ?నాదగఁగంఠ?నీలిమన్
లలన!యనంగ;నప్పు డతిలజ్జవహించియుచారుపయ్యెడన్
బాలుపుగఁగూర్చుకొనిఁగఁపుంగిటఁ జేర్చు; యమేశుగొల్పెడన్

—* శ్రీ గురుస్తుతి *—

కం॥ వినుతి నొనర్చెద; మద్గురు

ఘనతర విద్యత్సుమేరు! ధ గవితాధారున్

మనమున సంతసమలరంగ

ననఘని! గుడిపూడి పూర్ణయాభ్యునిఁ దొలుతఁ॥

—* శ్రీనుకవి (విజ్ఞాపనము) *—

ఉ॥ వారినినేట్టి; క్షీరమున ధారిత మానసయైన యంచ; వే
జేరంగఁదీయుమాడ్కి; మదిఁ సిద్ధమటంచుఁదలంచి; మీరు; ని
స్సారములైన వాక్యములఁసంహతిబాపి రసాస్పదోక్తులిం
పారగ్రహించినన్నఁబరిచాలనఁజేయుఁడు; సత్కవీశ్వరుల్!

—* కవి స్వప్నవృత్తాంతము *—

సీ॥ కలువలతేని నొక్కసమాడు చిన్నారి,

మోమునఁ జిటునవ్వు ధ మొలకలెత్తఁ
గొదమబెబ్బులిగోరు ధ నెదనుశోభిలుచుండఁ,

బలుముత్తయపుసరుల్ ధ పరిధవిల్ల
మొలఁజుట్టు బంగారు ధ చెలువైందు మొలత్రాటఁ,

జిటుగజ్జలెల్లనుఁ ధ జెలఁగిమోవఁ
దోరంపుఁబచ్చరా ధ తొడవులు మెఱయంగ

సికను పింఛెపుదండ ధ చెల్వుమీఱఁ

తే॥ గీ॥ గేలుగవఁ బిల్లఁగ్రోవినిఁ ధ గీలుఁగొల్చి
పదములందున నందియల్ ధ రొదనొనర్చు
బసిఁడి దువ్వల్వ్రవేల; గో ధ పాలబాలుఁ
జలమిఁగలలోనఁ బొడఁజూపి ధ యిట్లులనియె!

—* శ్రీ భగద్వాక్యము *

మ! వినుమోరామకవీ? మదీయకృతిఁగావేగంబెనీవిప్పుడు
గనకస్థాపిత తారహారముగతిఁ ♦ గావించి కబ్బంబు; స
ద్వినయంబౌప్పఁగ నాకునర్పణము; భక్తింజేసియున్; నీవు; స
ద్ధన ఛాన్యంబులుఁగల్గిమత్కురుణచేఁ ఛాత్రిశుభంబుదుమీ!
వ. యివ్విధంబున యానతిచ్చి శ్రీకృష్ణదేవుం డంతర్హితుండ
యిననంత మేల్గొంచి భగవద్దర్శనంబునకు హర్షోత్కంఠుండనై;
తదుపరి యీ నక్షత్రమాల నొనగూర్చితి.

శ్రీ పంచవక్త్ర వీరహనుమతే నమః.

శ్రీగోపాలనక్షత్రమాల

ప్రారంభము.

సీ! శ్రీమానినీమణి ♦ చిత్తసారసభృంగ !

చంద్రార్థధరహిత ♦ శౌర్యసంగ !

వదననిర్జితసోమ ! ♦ వైరివర్గవిరామ !

సుజనవందితనామ ! ♦ సుగుణధామ !

సకలమానీశ్వర ♦ స్తవనీయసత్పాద !

కంజాప్తశశివేత్ర ! ♦ కంధజైత్ర !

శకటదైత్యవిభంగ ! ♦ శయధృతగిరిశృంగ !

పన్నగారితురంగ ! ♦ పాండురంగ !

తే॥ గీ॥ దాసజనశోష శ్రీరామ + దాసపోష !

నన్నుదయయుంచి బ్రోవుమో + నవ్యభూష !

పరమమునిపోషరావికం + పురనివాస

పాకవైరినుతాంఘ్రి గోపాలకృష్ణ॥

1

సీ॥ నత్తమ్మిపూచూలి + నలతనువినుతింది ;

కొక్కుతత్తడిరాతుఁ + గొలిచి కొలిచి ;

పుట్టబుట్టినవాని + బొందుగాసేవించి ;

సాత్యవతేయుని + సన్నుతింది ;

నన్నయభట్టుఁది, కన్నఁ + బోతన, నెట్ల

ప్రగడాదిసుకవులఁ + బ్రామితిఁజేసి

కుకవులనెల్లనుఁ + గొండాడి; సుకవులఁ

గైవారమొనరించి + కడుముదమునఁ

తే॥ గీ॥ జేయబూనితిసికృతిఁ + జిత్తగింపు;

శ్రీతజనానంద ! గోవింద ! + శ్రీముకుంద !

పరమమునిపోషరావికం + పురనివాస

పాకవైరినుతాంఘ్రి గోపాలకృష్ణ॥

2

సీ॥ ఆంధ్రప్రబంధంబు + లరయఁజూడఁగలేదు,

పంచకావ్యములుఁ బఠించలేదు,

సకలశాస్త్రపురాణ + సంగతుల్ వినలేదు,

కవితావిచారంబుఁ + గాంచలేదు,

శ్రీగోపాల నక్షత్రమా

3-Fl

వరచిత్రకవితాది • వర్ణానల్ గనలేదు,
సర్వలక్షణముల • జడువలేదు,
యనఘులసాంగత్య • మభ్యసించగలేదు,
సమయపుబలుకుల • జాడలేదు,

తే॥ గీ॥ నీదుకరుణారసస్ఫూర్తి • నిశ్చయముగ,
నాపయింగల్గ నిట్టి కాంర్యములభించె,
పరమముని ।

సీ॥ గురుతరాంధ్రకవిత్య • గుణవిశేషుండైన
వెంకయమాత్యుడే • వినుతుతాత
వరచిత్రకవిత్య • వాగ్విజృంభణుడైన
కోటయమాత్యుడే • గుణనితండ్రి
నిరతాన్నదాన వర్ణిత యశఃకౌముది
పున్నమాంబాసతే • పుణ్యజనని
చెలగి కవీంద్ర సం • కలితహా; యీమని
పురవరంబే భవ్య • భూరివసతి

తే॥ గీ॥ అట్టి గుడిపూడి వంశ నుభాభిచంద్రు
మద్గురుని బూర్ణయమాత్యు • మదిదలంతు
పరమముని॥

సీ॥ బంగారుతల్పు దుఃస్పటిమౌలవిగగట్టి,
కేలుడమ్మనిచిల్లగ్రోలునిల్చి,

బెడఁగారుగడునమ్మి • పిఁఛెముదలనుంచి,
 చెవినిసంపెఁగపూవుఁ • జివురుదుఱిమి,
 మందరంబుగ మొగంమందుఁగన్తురిఁబెట్టి,
 వనమూలికల నక్కు • నను నమచ్చి,
 పెనుమానికములఁ గూర్చిన యుంగరాల్ దాల్చి,
 సన్న నా సెలగోలఁ • జంకనుంచి,
 తే॥ గీ॥ తోడిగోపాలబాలురఁతో మెలంగి,
 యాలపిండులఁగాచుచునలరువేల్పు,
 పరమముని॥

5

సీ॥ తొలిజామునందెంత • వెలలేనిపున్నంబు
 గణియిం చెనోతాను • కనులకట్ట
 మునుఁదా నలువవేల్పు • నెనలేని పూజల
 మెప్పించి బడసెనో • మేలిపసిఁడి
 తనమేన మెఱుఁగిడం • గను శిల్పుసేవించి
 వలసెనో జిగిఁగల • తులసిసరము
 పంక్తి రధోర్వీశు • పట్టికశ్రమఁజేసి
 నగడి తామెందెనో • నమ్మిపిఁఛె

తే॥ గీ॥ మధరముననాన; వెన్నాన; • యక్కునాన;
 శిరమునందాన; నీదరిఁ • జేరెఁగాన
 పరమః

6

సీ! కమలాక్ష! నీనామ ధ గాసంబుఁజేయని
 పాటగాదది కిట్టు ధ మోటగాని
 శ్రీపతి! నీసేవ ధ జేసి ముఖంచని
 తనువు కాదది పెద్ద ధ తరువుఁగాని
 కాంచనాంబర! నిన్ను ధ గన్గెనఁజాలని
 కనులుగావవి నీటి ధ దొసలుఁగాని
 దనుజసంహర! నిన్ను ధ దవిలి పూజించని
 హస్తముల్ తరుశాఖ ధ లరసిచూడ

తే! గీ! నిన్నుఁజెలియని జన్మంబు ధ నిశ్చయముగ
 వ్యర్థమనితోచె నాహృద ధ యాబ్జమందు
 పరమ!

సీ! ఏమేటి; నిర్జర ధ స్తోమంబునకు, మధఁ
 బోసి దైత్యాళిని ధ బాంకుఁబుచ్చె
 నేధీరుఁడిభరాజ ధ బాధాపహరియై
 గ్రహగర్వ మడఁచె; నా ధ గ్రహముమీఱ
 నేకామి; గోపికా ధ రాకాధిపాస్యల
 కామాంధ తమసంబుఁ ధ గాకుఁజేసి
 నేశూరుఁడ్రసవ ధ తీశు వే నింకించి
 ధైర్యతవార్థి బంధనముసలిపె

తే॥ గీ॥ అట్టి సమధిక బలశాలి ♦ వనుచుఁదెలిసి;
 నమ్మియుంటిని ననుఁజూపు ♦ నాగశయన
 పరమ॥

సీ॥ కుటిలచేష్టితయైన ♦ ఘోరతాటకఁగూర్చి
 గాధేయు సవనంబుఁ ♦ గాచినావు
 ప్రస్తరంబును నీదు ♦ పాదరజంబుచే
 శ్రీకంజనిభ నేత్రఁ ♦ జేసినావు
 మాయాకురంగమా ♦ మాచీచదైత్యుని
 నేకశరంబున ♦ నేసినావు
 యసమాన బలుఁడైన ♦ యావాలిఁదునుమాడి
 యినపుత్రునకురాజ్య ♦ మిచ్చినావు
 తే॥ గీ॥ యట్టి భుజవిక్రముండ నీ ♦ వనుచుబుధులు
 నుతినునర్చుట వింటి సద్గతియునీవె
 పరమ॥

సీ॥ నీవామమే; దాస ♦ నికరంబులకు నెల్ల
 రాజతంబగు సౌర ♦ భూజమరయ
 నీయభిదానమే; ♦ నిరుపమ దుష్కర్మ
 కాననంబునకు, మహానలంబు
 నీయాఖ్యయే; శత్రు ♦ నివహ ద్విపాలిఁ
 హర్యక్ష దర్శనం ♦ బహుఁడనరు

నీనామధేయంబు ♦ నిర్జరారులకెల్ల
 బహుభీషణంబనఁ ♦ బరఁగుచుండు
 తే॥ గీ॥ నహహ? భవదీయ లలితాహ్వా ♦ యంబుమహిమ
 పొగడ బహ్నిర్ముఖుల శక్య ♦ మగునె శౌరి
 పరమ॥

10

సీ॥ అన్నకు వెట్టి నీశృరుదుమీర నొసంగి
 దవిలి క్షీరమువేడ్కఁ ♦ ద్రావినావు
 కఱవల్వదోంబుట్టుఁ ♦ గట్టనిచ్చికడింది,
 కాంచనాంబరము; మైఁ ♦ గప్పినావు,
 యగ్రజునకు; వేగ ♦ హలమాయుధముఁజేసి,
 బటువుఁగైదువుఁజేత ♦ బట్టినావు,
 తగఁబెద్దవానికిఁ ♦ దాళధ్వజంచిచ్చి,
 తార్జ్యపతాకంబుఁ ♦ దాల్చినావు,
 తే॥ గీ॥ ధర్మమా? నీరుఁజేతలుఁ దలఁచిచూడ,
 నన్నుఁబ్రోవపు నీకిది ♦ నాయమగునె,
 పరమము॥

11

సీ॥ పాంచాలిసభలోన ♦ భంగమొందుచునిన్నుఁ ,
 బ్రాధ్వింపఁ గాచితి ♦ వనుటబద్ధు,
 గజరాజుమకరిచేఁ ♦ గడుబాధనొందుచు,
 నినువేడఁబ్రోచితి ♦ వనుటబాంకు,

హితుఁడు, కుచేలుండు • యతిమోదమున నిన్ను
 వినుతింప, ధనఘుచ్చి • తనుటకల్ల,
 ప్రహ్లాదురక్షింప • వరమర్త్యహర్యక్ష,
 మైతి వంచనుమాట • యదిహుళక్కి-,
 తే! గీ॥ యిట్టిచెయ్యులు నిజములొ • యిచ్చకములొ,
 నన్ను బాలింప సత్యమొ చెన్నువాడ,
 పరమముని॥

సే! నీవోయారము, నీటు • నీమచాతుర్యంబు,
 గోపికాజనులకు • గొప్పయగును,
 నీదుకారుణ్యంబు • నీరాటబాధిత,
 మాతంగమునకు; శ్రీ • మహితకరము,
 నీచెల్మిసాభాగ్య • నిశ్చలత్వంబెల్ల,
 జంభారిసుతునకు • జృంభణంబు,
 నీవిస్ఫురద్బాహు • నిపుణత్వమెల్లను,
 నిర్జరాధిపునకు • నిలువనీడ,
 తే! గీ॥ పరగనీకృపఁజేందని • పరులకేది,
 శ్రేష్ఠతరముగనుండునో • జెప్పమయ్య,
 పరమముని॥

సే! పదియారువేల గో • పశ్రీల రమియింప,
 జారుడితండను • జోడదోచె

బ్రతిగ్మహంబున వెన్న ♦ భక్షించుకతమునఁ
 జోరుండవనుచు, ని ♦ స్సారమొదవెఁ
 దొల్లిజరాసంధుఁ ♦ ద్రెల్పింపభీముచే,
 గ్రూరచేష్టితుఁడను ♦ కోర్కెగల్గె
 నమరులకిడి నుధఁననురుల కిడకుంట,
 బతుపాతివటంచుఁ ♦ బరగదెలిసె

తే॥ గీ॥ నిట్టిసీచేతలెల్లఁగఁనృట్టుచుండ
 నిత్యసత్యుండవందురు ♦ నీతివిదులు
 పరమముని॥

14

సీ॥ ఆమ్రఫలాపేక్ష ♦ నలరుచుండుశుకంబు
 వలయునే యుమ్మెత ♦ పండులెవుడు
 మందారమకరంద ♦ మందుఁదేలెడి,బంధ
 రముబోవునే; తుమ్మ ♦ మ్రూకులకును
 ఘనమైన శృంగార ♦ వనవిహారిణియగు
 చొక్కమా కోయిల ♦ చొరునె యటవిఁ
 బూర్ణేందుకొముది ♦ భుక్తియొనర్చెడి
 ఘనచకోరము వనంబునకుఁ జనునె

తే॥ గీ॥ గానసీభక్తిచే ముక్తిఁగాంచునరుఁడు
 యితర జేడలకును మ్రొక్కుటెల్ల బద్ధు
 పరమముని॥

15

సీ! కాంతేయులనురక్ష • కల్వంబొనర్చుట
 పాంచాలిభంగంబు • బాపుటయును
 సక్రగర్వమడంచి • నాగేంద్రుఁగాచుట,
 ఘన కుచేలునకతిఁకలిమి నిడుట
 యామ్నాయ తస్కరు • హత మొనరించుటఁ
 బరమేష్ఠికినిఁ దొలుఁపల్కులినుట
 సుతుదండనముఁజేయు • మతిహీనుఁడ్రుంచుట
 సుక్కుకంబమునందు • యుదయమగుట

తే! గీ! నీకుఁదగు నిట్టి కృత్యముల్ • నజ్జీవచింపఁ
 బంచముఖునకు వశమెయో • పరమపురుష
 పరమముని!

16

సీ! భవదంఘ్రులేకదా? • భక్తారిజలదముల్
 బాపుట కదిత ప్రభంజనములు
 భవదంఘ్రులేకదా? • భయదఃకిల్బిషనాగ
 తతులకు నీల కం • ధరములరయ
 భవదంఘ్రులేకదా? • భాగవత్ కిసలయ
 సామ్యహస్తముల సఃస్పృశలుఁగొనుట
 భవదంఘ్ర లేకదా? • పరమార్థనరులకు
 పరసము కి నిజము • సాదకములు

తే॥ గీ॥ అట్టి నీపాదసేవనం ✱ బసవరతముః
జేసిననుఁ బ్రోవవేమయ్య ✱ శేషతల్ప!
పరమ॥

17

సీ॥ త్యాగ్యనగుతియ; గో ✱ రాజఁగాచుటకునై
గోత్రాబునవఁచు తా ✱ గొడువుఁబట్టెఁ
గాననంబుదహించు ✱ కార్పిచ్చు నవలీల
భక్షించె నెవ్వఁడు ✱ ప్రాథమీఱ
భూపవర్గము చూడ ✱ భూరి బలాఘ్యుడై
వైదర్భి నెవ్వఁడు ✱ వడిగఁదెచ్చెఁ
బరికింప నలువ గో ✱ వారంబుఁగొనిపోవఁ
బ్రతిస్పష్టి నెవ్వఁడు ✱ ప్రతిఘటించె
జే॥ గీ॥ భలిర? నీధైర్య దివ్యప్ర ✱ భావమెన్న
నజభవాసకములైన ✱ నలవియగు న
పరమ॥

18

సీ॥ తొలుత నీసతి నై ✱ దోడొటచేగఁదా
విధుఁడుఁ దా రాజను ✱ వినుతిఁజెందె
ఘనమొప్పు నీకత్తి ✱ గాంచినంత నకదా
వారాశిరత్న నివాసమయ్యె
దండిగ నీకు నం ✱ దనుఁడొటఁచేగఁదా
మూర్కుండు నుండరా ✱ కారుఁడయ్యెఁ

దడయక సీన్నేహి ♦ తముజేయనేగదా
 కడుఁ గుచేలుడు; సిరి ♦ గాంచనయ్యె
 తె! గీ! సహవా? భవదీయ దివ్యమ ♦ హత్వమెన్నఁ
 దరమె శేషాహితైకన; భక్తప్రసన్న!
 పరమ!

19

సీ! కట్టిసారధివిన్నై ♦ గుట్టముల్ నడుపుచుఁ
 గడిమినాతనిఁబ్రోవ ♦ ఘనముఁగాదు
 ఘోరాహి శయ్యఁగాఁ ♦ గొనిన కతంబున
 ధీరతాయనకీయఁ ♦ దిరముఁగాదు
 స్నేహంబు నూహించి ♦ నెఱిగెనుచేలునిఁగాంచి
 యతనికి ధనమీయ ♦ హితముఁగాదు
 కుబ్జావధూటివై ♦ గొఱలేని మోహివై
 త్రైవక్రతనుఁబాపఁ ♦ దగవుఁగాదు
 తే! గీ! కాన బహు పాపసంగతుఁ ♦ డైనవాని
 నన్నుదరిజేర్చిఁ బ్రోచుట ♦ నయమునీకు
 పరమ!

20

సీ! నిలిచినచోటను ♦ నిలువకవర్తించు
 భార్గవీదేవిని ♦ భార్యగాదె
 పాంథులఁబట్టి పె ♦ న్నాథలొనర్చెడి
 వంచకదండు నీ ♦ పట్టిగాదె

కలువంబనకఁదానుఁ ♦ గామారిశిరమెక్కు
 సుర మహానదినీకు ♦ సుతయగాదె
 కల్లునీళ్ళనుద్రావు ♦ తెల్లనిమైదంట
 యరసిచూడఁగనీడు ♦ యన్నగాడె
 తే॥ గీ॥ యార నీవారిమర్యాద ♦ లన్నిఁదెలిసె
 సద్గుణుడని నినుఁబల్క ♦ సరసమగునె
 పరమ!

21

నీ॥ నీప్రజ్ఞ; దైతేయ ♦ నివహంబులోపలఁ
 దరుణీత్యమొండఁదాఁ ♦ దఱితే? నటకు
 నీబుద్ధి; భూమిశ ♦ నికురంబములుఁజూడ
 వైదర్భిఁగొనిపోగ ♦ వంగె? నటకు
 నీగొప్ప; నిక్కంపు! నలఁత యంఘ్రులుఁమొక్కఁ
 బదతాడనముఁజేయఁ ♦ బడియె? నచట
 నీశక్తి హేమాక్షు ♦ నేపడంచుటకునై
 పందిరూపముఁదాల్చు ♦ బఱచె? నటకు
 తే॥ గీ॥ నట్టి నీళంగములనెల్ల ♦ గుట్టుఁబెట్టి
 బెట్టుఁజూపెద వేమయ్య? ♦ గట్టుఁదాల్చి!
 పరమ!

22

నీ॥ వివరింపగను లచ్చి ♦ విరివిగ భార్యయై
 శ్రీమంతుడను కీర్తిఁ ♦ జెలగఁజేసె

శాత్రవభీకరః * చక్రమాయాధమయి

దనుజాంతకుంభను * ఘనముఁదెచ్చె

నదృశగుణుడు; ప్ర * క్షామండు; భక్తుడై

భక్తరక్షణుడను * శక్తిఁదెచ్చె

వైనతేయుండు నీ * వారువంబై తాను

గరుడవాహనుడను * గణుతిఁదెచ్చె

తే॥ గీ॥ గాన వారలచే నీకుఁ * గల్గె; యశము

తెలియరే? సూరిజనులు నీ * దివ్యబుధి

పరమ!

28

నీ॥ నిర్జరాధిపవంద్య! * నిరుపమాన గుణాయ!

వారణేంద్రవిపన్ని * వారణాయ!

సనకాది మానీంద్ర * సన్నతచరణాయ!

ఘోరదైతేయ సం * హరణాయ!

హరవిరించి, స్పర్శ * నా, మర, స్మరితాయ!

భక్తభంసేవ్య! సంపత్రుచాయ!

యతులితశత్రు నిర్జిత! శౌర్య నికరాయ!

జనకజాహ్నుదయాబ్జ * మట్టచాయ!

తే॥ గీ॥ శేషశయనాయ! త్రైలోక్య * సేవితాయ!

పాపహరణాయ! వైకుంఠ * పట్టణాయ!

భరమముని!

29

సి! అతిగర్వమానమృతైః కంఠునిఃబట్టి
 హతమౌనరింపసీకలరుఁగాక,
 నైనలిప్తగరళయై * చనుదెంచు; పెనురక్క,
 సిని హరింపఁగ నీకె * చెల్లుఁ గాకఁ,
 బరికింపమునిశాప * బద్ధతా మద్దుల,
 ధరణిఁగూల్పుఁగ నీకె * తగునుగాక,
 మార్కొని గదిసిన * మాతంగవిభ్రాజాణ,
 హరణంబొనర్ప సీకబ్బుగాక,
 తే! గీ పరులు సామర్థ్యలే? యిట్టి * పనులఁజేయఁ,
 గాన నిను నెంచకకృంబె? * కమలనేత్ర,
 పరమముని!

25

—* ఏ త త్ గ్రంథ కర్తృ వంశా వళి *—

సి! ధర, కొత్తవంశాబ్ధి * తారాధిపతియైన,
 సుబ్బయాఖ్యుండను * సుగుణభనుఁడు,
 నరసమాంబనుపేర * నలరారుయువతినెఁ,
 బరిణయంబరదియుఁ * బ్రౌఢిమీట,
 నామెయందత్యంత * నీమమెలర్పంగఁ
 బుత్రద్వయముమెక * పుత్రిఁగనియె,
 నందగ్రతనయుండు * బంధురగుణధుర్యుఁ
 డును ; పుష్పయాఖ్యునుఁ * దనరుచుండు,

తే॥ గీ॥ నతనియనుజుండ, “శ్రీరాముల” నడివాండ,
నల్పితినినీదు కృపను “నక్షత్రమాల”
పరమముని!

సీ॥ మంగళమస్తు, సామజరాజనుతశీల!
మంగళమస్తు, భుజంగశయన!
మంగళమస్తు, సన్మోనిమానసభృంగ !
మంగళమస్తు, మున్మలినభంగ!
మంగళమస్తు, కామారిసన్నతపాద!
మంగళమస్తు, రథాంగహస్త!
మంగళమస్తు, కోమల దివ్యవిగ్రహ !
మంగళమస్తు, పతంగవాహ!

తే॥ గీ॥ మంగళము నీకు, త్రైలోక్య • మహితతేజ!
మంగళమునీకు, సంశ్రితామరమహీజ!
పరమమునిపోష రావికంపురనివాస,
పాకవైరినుతాంఘ్రి గోపాలకృష్ణ!

సంపూర్ణము,

10711

